

Monica Sand

Tyngdlag

och tar emot mig

och reser dig

jag faller

du snubblar

och lyfter

vi störtar

steg för steg

faller kroppen i och

ur rytmen

vacklar och återfinner jämvikten i en balansakt som utgör en grundlag om kroppars förhållande till rum. Gravitationen, ett oupplösligt villkor för den mänskliga existensen, en livsfarlig kraft som visserligen håller kvar människan på jordytan och förhindrar störtandet ut i universum men som samtidigt drar med sig allt i fallet mot marken. Redan att lära sig gå är en komplicerad balansakt mellan kroppens koordinering, social navigering och rumslig orientering. Den stadiga rytmen mellan höger och vänster fot ter sig naturlig först när gåendet redan anpassats till sociala rytmer och hastigheter. I den existentiella rytmen mellan rumsliga förutsättningar och begränsningar, tar barnet rummet i besittning balanserande mellan det möjliga och det otänkbara, det givna och det tagna, skillnad och repetition, nederlag och resning, mellan det förlutna och det som ska komma

barnet tar sats,

griper efter stöd,

möblerna får ben,

den vuxnes ben går bort,

väggen viker undan, benen viker sig,

den vuxnes ben går bort,

nedgång

Den sinnesnärvaro som krävs för att gå innefattar alla kroppens förmågor och bidrar till att lokalsinnet utvecklas. Ofta trivialiserat till "förmågan att snabbt ta sig från en plats till en annan" handlar lokalsinne snarast om överlevnadsförmåga; ett utvecklat kroppsligt och sensibelt sinne för det lokala, för lokaler och rum och en kulturell förmåga att lokalisera kroppen rumsligt och socialt

rummet är instabilt

Det långsamma och sammansatta lokalsinnets sinnesnärvaro ersätts av snabba visuella effekter i en genomgripande kommersialisering av städer, med platser och rum som intill förväxling liknar varandra. I en global kamp om rumsliga resurser trängs människor undan och förflyttas och boplatser raderas ut. I en ständig balansakt mellan ordning och kaos, historia och framtidens osäkerhet, visuellt begär och borttappade riktningar, tvingar uppbrutna gator och rivna kvarter fram nya omvägar, genvägar och senvägar. Lokalsinnet kalibreras ständigt om efter avbrutna linjer och spatjala minnesförluster. Var kommer jag ifrån? Vart går du? Vilken väg ska vi ta?

jag går bakåt,

du står och stampar,

vi går i cirkel

Modernitetens gå-metatorer – framgång och framsteg – uttrycker en abstrakt process utan friktion, med platser befolkade av utopiska, abstraherade effektiva kroppar utan fel, brister, ålder, sjukdomar eller motgångar. Själva det kulturella tvånget att gå framåt innebär ett förnekande av gravitationens krafter, den kroppsliga balansakten och gåendets rumsliga effekter; gång i cirkel,

bortgång

tankegång

nedgång

rundgång

gung-gung

gång-gång

vi svävar

du lyfter

vi svävar

jag flyger

Bortom framstegets tyngdlag uppstår återigen den urgamla drömmen om att lyfta och flyga iväg från det som tynger kroppen till jorden. I intervall mellan att störta och lyfta pendlar barnet mellan rädsla och förtjusning, mellan tyngd och hissnande lättnad. Min fråga: Kan gravitationen upphävas? resulterade i en serie konstnärliga ingrepp med gungor i offentliga konstruktioner och byggnader. Skalans förändring mellan kropp och gunga och skillnaden i rytmen balanserade ett pendlande kroppsinne mellan då och nu, mellan vuxen och barn, mellan fallet och flykten. Vid monteringen under en bro, 4,5 meter över marken, skakade kroppen, dragningskraften ökade och med den en fasanstull lust att ge efter för

fallet

utan motstånd

I en iscensättning av rumsliga grundlagar krävs en rad olika konstnärliga verktyg och metoder som vrider rum, vänder perspektiv,

förflyttar och

skalaförskjutur objekt

Att gravitationen, detta grundläggande mänskliga villkor, blir föremål för konstnärliga förändringar försätter kroppen återigen i barnets situation, i en okänd balansakt mellan kroppens tyngd och dess otänkbara förmågor

Monica Sand, konstnär och forskare,
Arkitektur- och designcentrum, Stockholm.